

C. Petersens Lith. Inr.

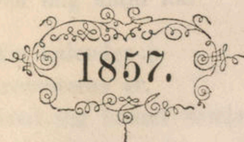
Tjufpojken.

Muntrations-Kalender på Vers och Prosa

för

Ungkarlar.

„Munterhet utan skoj.“

1857.

Sjunde Årgången.

Introduction.

Tjufpojken,

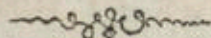
(utstyrd med polkahår och små nätta mustascher, kilar med ett skutt fram, bugar sig i alla väder och sjunger på „Gubben Noachs“ melodi):

:|: Mjukis, mjukis :|:
Ärade Publik!
Se och igenkänn mig;
Här har ni igen mig,
Kry och liflig,
Glad och „triflig“
Och mig alltid lik.

:|: Min kalender :|:
Presenteras er.
Hvad jag hunnit samla
Under året gamla
Visst er gläder,
Och jag eder
Det till julklapp ger.

:|: Håll till godo :|:
Gynnare och vän!
Skratta och ha' roligt
Och säg s'en förtroligt:
„Promenera,
Samla mera
Och kom snart igen!“

(Han tänder sin cigarr och makar sig ut.)

En Champagne-Buteljs Memoirer,

uppteckade af honom sjelf.

1.

Hur föränderligt är icke allt här i verlden! Hå, hå, ja, ja! det må jag väl ha skäl att sucka. Jag, fordom en fin, elegant kavaljer, ett riktigt lejon — och nu... men „låtom oss ej gå händelserna i förväg.“

Endast som en dröm erinrar jag mig mitt hemland, det sköna Frankrike, der jag skådade dagen. Ett par äldre bröder, hvilka på samma gång som jag gjorde resan hit till den kalla Norden — der man dock ofta kan vara ganska varm — hafva berättat för mig om mitt hemland, dess dalar och berg, dess sjöar och stränder... och dess flickor sedan, ack dess flickor — — men tyst, gamle invalid, glömde „fördetting“, skugga af ett fordom, — tyst, tyst!

Orsaken hvarför jag ej eger något sjelfständigt minne af mitt fosterland är lätt förklarlig. Blott få dagar gammal blef jag nemligen, tillika med en mängd olyckskamrater, inspärrad i en källare, en mörk fängelsehåla, der vi behandlades föga bättre, än våra landsmän de politiska förbrytarne i Cayenne. På usla halmbäddar fingo vi liggande tillbringa långa, långa

dagar och ännu längre nätter — ja vårt lif var nästan endast en ödslig, ändlös natt. En och annan af mina olyckskamrater kunde ej länge uthärda dessa grymma lidanden; efter en kort dödskamp sprängdes deras jordiska omhölje och vi kände deras blod frustande spruta öfver våra lekamina.

Men allt har en gräns här i verlden, så äfven mina sorger och lidanden. En dag — jag vet icke hur länge jag då varit inspärrad i mitt fängelse — inträdde tvenne män, granskade med mönstrande blickar de olika britserna, hvarefter den ene slutligen pekade på min och mina kamraters brits, i det han uttalade de få, men för hela min framtid vigtiga orden:

— Pour Gothembourg!

Nu började ett annat lif nere i källarhålan. En stor kista inbars, jag och en mängd af mina kamrater ombonades sorgfälligt med mjukt papper och halm, hvarefter vi sakta och försigtigt nedlades i lådan. Locket spikades på, och vi kände oss lyftade i höjden samt bortburna. Så förde man oss till ett ställe, der mycket buller och en stor liflighet rådde; jag förstod sedan, att vi befunno oss ombord på ett fartyg. Ett par dagar sednare begaf sig detta på väg, och efter en lång, orolig färd framkommo vi till vår bestämmelseort. Här började man åter bråka alldeles orimligt med oss, eller rättare sagdt med den bur, i hvilken vi voro inspärrade. Den fördes upp och ned, fram och tillbaka samt vändes och vreds åt alla håll. Slutligen — det var ändå en Måndags-förmiddag — kände jag mig plöts-

igen liksom befriad från en svår tyngd; man hade öppnat locket till vår bur, hvilket beredde mig, en bland de öfverste i buren, en ofantlig lättnad. En kraftig hand fattade och upplyfte mig, befriade mig från mitt omhölje och ställde mig slutligen på ett bord. Med häpnad och förundran blickade jag omkring mig. För första gången i mitt lif var jag fri och ledig... hvad var då naturligare än att jag med oändlig nyfikenhet beskådade min omgifning. Denna syntes mig emellertid högst egen. En mängd lådor, balar, packeter o. s. v. stodo och lågo, behaglig oreda kring golfvet, alldeles som en hop sjelfsvåldigt, oregerligt pack. Jag fick också sedermera veta, att stället der jag befann mig, kallades Packhus. Med mitt af naturen aristokratiska lynne kan jag ej neka att jag verkligen kände mig generad af denna omgifning. Då jag altså med indignation upplyfte min blick, då — o under! såg jag en syn, som mäktigt imponerade på mig. Rundt omkring mig stodo, med de vänliga, deltagande blickarne fästade på mig, en hop unga personer... Men hvad säger jag! O Mercurius, förlåt att jag vågat kalla dessa dina förhoppningsfulla söner „personer". Omkring mig stodo flera unga manliga varelser, och hvilka varelser sedan! Det lockiga håret nedfallande under de granna, fina hattarne, hvita fadermördare i majestätisk reslighet sträckande sig uppåt öronen, ett helt busksnår af polissonger kring kinderna, små söta annotationsböcker i venstra och dito blyertsstift i högra handen, — rockar, västar, byxor, stöflor, allt fint, allt elegant, allt veritabelt gentleman-

likt. Och sedan hvilken värdig, imponerande hållning; hvilket ädelt, majestätiskt allvar i blicken; hvilket uttryck af lugnt medvetande om eget värde!

Jag var i Götheborg...

En af de kringstående, en ung alltför söt, nästan qvinligt vacker karl — man kallade honom „herr grosshandlaren“ — ådrog sig genast från början hela min uppmärksamhet, hela mitt deltagande. Han var också i sanning — jag säger det ännu en gång — bra söt. Icke ett dammkorn på den fina, charmanta bonjouren, icke en fläck på de krusade manschetterna, icke aningen af en skugga på de blankputsade stöflorna. Och de rika lockarne kring denna vackra panna, och de fina, hvita, ringbesatta fingrarne, kokett lekande med den massiva guld-urkedjan! Aj, aj hvad han var vacker, den unge grosshandlaren.

Jag kunde inte låta bli att se på honom. Äfven han betraktade mig med vänliga blickar... vi tycktes förstå hvarandra. Han trädde närmare och fästade sina vackra ögon ännu skarpare på mig; jag kände hur de genomträngde mitt inre och jag var nära att sans façon kasta mig i hans armar. Då fattade mig ånyo samma fasta hand, som nyss förut befriat mig ur mitt fängsel. Denna hand tillhörde en äldre, allvarsam herre — en vinhandlare — min nuvarande egare. Han insvepte mig åter i mitt blåa pappersomhölje och nedlade mig i kistan. Men dessförinnan hann jag ännu att kasta en afskedsblick på min vackre grosshandlare, en blick, som tydligt måste säga honom: Din vän i lif och död.

Jag fördes nu jemte mina kamrater hem till den gamle herrn — vinhandlaren. En rysning genombäfvade mig, då jag såg mig omkring och åter befann mig uti n nästan likadan fängelsehåla, som hemma i Frankike. Lyckligtvis hade jag dock alltför hastigt öfverlemnat nig åt mina farhågor. Endast ett par dagar varade min ya fångenskap; jag ombytte egare och kom så att stå å hyllan i en charmant speceributik. Här var „lustig Leben“. Ni skulle sett hur familiert och trefligt herrarne boden umgingos med de många täcka flicksnärtor, vilka infunno sig för att göra uppköp för sina matnödrar. Det spratt till inom mig hvar gång jag såg ur de söta ungarne fingo sig sina bastanta klappninar än här, än der. En Lördagseftermiddag öppnades örren högtidligare och, om jag så får uttrycka mig, nera distingueradt än vanligt — jag höll i min förtjusing på att raklång ramla ner från hyllan, ty in trädde ngen mer och ingen mindre än . . . min egen söte, ackre grosshandlare. Han kastade genast sina blickar å mig, talade några ord med en af herrarne vid diken, jag nedtogs från hyllan, min vackre grosshandlare lappade mig vänligt och friköpte mig ur mitt slafveri. ag var nu hans!

2.

En halftimma sednare blef jag, omsorgsfullt ombo-ad, hemburen till min vackre grosshandlare. Han mottog mig sjelf och inbar mig i sina rum. Ni skulle

ha sett dessa rum — ett kontor, ett förmak och en sängkammare —, de sötaste, nättaste, finaste, täckaste dockskåp med alla upptänkliga beqvämligheter. Grosshandlaren ställde mig i förmaket på ett bord midt framför en hög, förgyld spegel, hvarefter han gick sin väg, lemnande mig ensam med mina betraktelser. Jag granskade rummet, der jag befann mig, åt alla kanter, och då jag dervid äfven kom att kasta min blick i spegeln, såg jag en varelse, i hvilken jag ögonblickligen blef kär. En smärt, reslig gestalt uppenbarade sig för mig i det kristallklara glaset; hans hufvud pryddes af en gyllene krona, på bröstet, eller kanske något längre ned, bar han en i brokiga färger skiftande sköld, eller hur jag skall kalla det; hela den täcka varelsen glänste i en egendomlig fägring. Min läsare! du har säkert redan gissat, att denna fagra gestalt icke var någon annan än just jag, som nu *såg mig sjelf för första gången*. Att jag betraktade mig med välbehag, torde ingen förtänka mig; jag hade nog skäl att vara stolt — bar jag icke en gyllene krona?

Tiden förgick hastigt och det mörknade snart omkring mig. Men jag tänkte ej derpå. Invaggad i ljufva framtidsdrömmar, glömde jag både det förflutna och det närvarande, skådande framför mig ett lif, fullt af nöje glans och ära.

Klockan kunde vara omkring 11 på aftonen, då min grosshandlare kom hem. Han påtände sin vackra moderatör-lampa på divanbordet; — o himmel! han var ej ensam! Vid hans sida stod ett ungt fruntimmer

som han artigt hjelpte af med hatt och kappa, hvarefter de unga tu slogo sig ned bredvid hvarandra på den svällande tvåmans-kåsösen. Fruntimret, som grosshandlaren kallade Amalia, satt närmast mig; jag hade således tillfälle att noga betrakta henne. Hon hade lagt af sig schaletten och, med ena benet uppkastadt på kåsösen, vårdslöst utsträckt sig i densamma. Hvilka behag! hvilka former! Jag kunde ej ta' mina blickar från den tjusande varelsen. O, Amalia! hur förförisk, hur förtrollande var du ej, der du låg på de mjuka kuddarne, med den lilla rosenmunnen halföppnad och de strålande, mörka ögonen fästade på den vackre grosshandlaren, som, sittande vid din sida, förtäljde dig sagor om kärlek och sällhet!

Grosshandlaren berättade om sitt vistande i Petersburg, London, Stockholm — öfverallt kärlek, fröjder och triumfer. Han hade allestädes med storm eröfrat quinnohjertan; öfverallt hade damerna öfverhopat honom med blommor, billet-douxer och otaliga andra ynnestbevis. — Men låtom oss förbigå dessa detaljer och hållom oss till vår berättelse.

Grosshandlaren hade uttömt sitt ämne och hans söta åhörarinna lyssnade ej mer med samma odelade uppmärksamhet som förut på hans meddelanden. Då såg han sig om efter en bundsförvandt — han nalkades mig, tambar mig till sin sköna vän och sade skämtande:

— Se här, min hulda engel, en ung hygglig gosse, med hvilken du väl ej har något emot att göra bekantskap.

Den vackra flickan omfattade mig med sina mjuka händer, och sade:

— Ack, hvilken liten söt byting! låt mig få kyssa honom.

Detta var för mycket för mina redan förut nog upphettade känslor. Det brusade, susade, svallade, kokade inom mig, då jag nu, omsluten af Amalias silkeshänder, på nära håll fick beskåda hvad som förut endast varit mig förunnadt att se på afstånd.

— O, suckade jag, tag min krona, mitt hufvud, mitt lif — låt mig blott få dö för dig och i dina armar, Amalia!

Min grosshandlare måste ha förstått mina känslor. Med försigtig hand lossade han den gyllene kronans tyngd från min hjessa och lemnade mig sedan åter i Amalias händer. Med ett af sina fingrar vidrörde hon nu sakta och smekande min kind, hvarvid en ny, salig rysning genombäfvade mig.

— Luft! luft! skrek jag och, glömmande allt utom mig, bröt jag alla band; med en förtviflad ansträngning slungade jag ifrån mig allt som hittills fjettrat mig; mitt sjudande blod kunde ej mer stanna inom sina gränsor, utan flödade våldsamt öfver och uppfångades af Amalia i tvenne klara kristaller.

Efter detta häftiga utbrott blef jag så småningom lugnare. Droppa för droppa offrade jag dock återstoden af mitt blod för min grosshandlare och hans vackra herrskarinna. Och likväl kunde jag — förunderliga na-

r! — fortfara att lefva, men ack, hvilket olika lif...
ock, jag får ju sednare tala utförligt härom.

Snart hade jag intet mer att gifva. Man sköt mig
sidan, och de båda unga sutto ännu en stund bred-
d hvarandra, smekande hvarandra och gifvande hvar-
ndra de ömmaste namn. Men när midnattstimman slog,
rde grosshandlaren sin vackra väninna ut i det andra
mmet, der lampan snart släcktes. Jag såg intet mer,
en hvad jag *hörde*, det kan jag aldrig förglömma.

3.

Då grosshandlarens gamla uppasserska dagen derpå
idade rummen, fann hon mig, ännu utmattad af den
regående aftonens ansträngningar, qvarstående på di-
nsbordet. Med en girig blick betraktade hon mig
h fattade mig snart med en af sina skrynkliga hän-
r. Hvilken skilnad mellan dessa händer och dem,
m qvällen förut smekt mig!

Jag fick nu, dold under gummans förkläde, göra
nne sällskap hem, der jag tillbragte en den odräg-
aste Söndag. Hade jag blott kunnat låta bli att an-
lla jemförelser! Men detta är just min olycka, och
rför har jag alltid känt motgångar och missöden
bbelt tungt.

Då gumman på Måndagen gick ut, fick jag, ånyo
d under förklädet, återigen göra henne sällskap. Det
r af in i en hökarebod, der hon mot en spottstyfver
erantvardade mig åt en tjock, rödbrusig karl, som

åter i sin ordning lemnade mig åt den tölpiga bodbetjent-lunsen. Längre fram på dagen kände jag plötsligt hur liksom nytt blod började fylla mitt inre; men ack! hur svagt, hur olikt mot mitt förra blod! Jag hade — o nesa, att nödgas uttala det! — från en ädel och ståtlig champagne-butelj blifvit förvandlad till en simpel, borgerlig — svagdricks-butelj! Mitt sköldemärke var borta; min gyllene krona försvunnen, af mitt förr så högburna hufvud syntes intet spår mera — allt, allt var förändradt, sorgligt förändradt.

„Som man är klädd, så blir man hädd," säger ordspråket. Icke kunde jag numera vänta att bli sedd hos sådant folk som min vackre grosshandlare. Alldeles rigtigt. En kökspiga — för resten en ganska duktig tös — köpte mig efter ett par dagar och förde mig hem till sitt herrskap. Det var ett tarfligt borgarfolk, på hvars bord jag paraderade vid qvällsvarden. Man beröfvade mig åter större delen af mitt innehåll och lemnade mig så i Annas händer. Denna — samma piga som hemtat mig från hökaren — tog mig med sig in i sin kökskammare, der jag placerades på bordet.

Om qvällen, sedan alla de andre längesedan gått till sängs, gick den duktiga Anna, med ett köksljus i handen, ännu omkring i sin kammare och spankulerade. Anna var en bastant flicka, som nog dugde „att ta' uti." Jag kunde granneligen märka detta, der jag stod på mitt bord och åsåg hur hon gjorde sin toilett för natten. Öfverallt fylliga, fasta, mognade behag, farliga nog äfven för finare „kännare."

Anna hade nu hunnit så långt i sin toilett att hon inom några ögonblick kunde vara färdig att krypa till kojs. Men deraf blef intet. Hon kastade schalen kring sina runda skuldror och började åter oroligt spatsera af och an på golfvet.

— Aha! tänkte jag.

Och jag hade ej misstagit mig häri; Anna väntade verkligen någon.

Också hade elfva-slaget från tyska kyrkans torn knappt förklingat, innan Anna vipps blåste ut ljuset, sakta öppnade fönstret och hviskade nedåt:

— Frisk, är du der?

Ett lika sakta frammumladt: „yes, min gris," blef svaret, hvarpå Anna genom fönstret till den mig ännu obekante herr Frisk nedkastade något, som jag ej ett ögonblick betviflade vara portnyckeln.

Några ögonblick sednare hördes trefvande steg i trappan; Anna gick på tå den kommande till mötes och förde honom in i kammaren. Här var, såsom jag redan nämnt, mörkt, så att jag ej kunde se den sene gästen, hvilket dock ingalunda hindrade mig att höra ljudet af en smattrande, med kraft applicerad kyss.

— Jag ä' så rysligt rädd, att frun hört något, Frisk! sade Anna.

— Åh nej, min gris, var lugn, svarade en i all sin undertryckthet dock fyllig basröst.

Och nu började i mörkret en tyst, men dock ytterst liflig konversation, af hvilken jag fann dels att titulus Frisk var anställd vid den afdelning af vår tappra armé,

som kallas Göta Artilleriregemente, dels att han var „pinkär“ i Anna, dels äfven att han ej i afton för första gången gaf henne bevis på denna sin ömma låga. Anna å sin sida meddelade bevisen på *sin* känsla uppå ett för hennes älskare högst tillfredsställande sätt. Hon slösade på honom de kärvänligaste smekningar, de grannaste, ur „Brefställare för älskande“ hemtade, epitheter och — det bästa af allt — hon hade utaf lemningarne af qvällsvarden beredt sin älskare en läcker måltid, som af denne, med tacksamt erkännande af hennes ömma omsorg, begärligt slukades.

Sedan på så sätt magens fordringar blifvit tillfredsställde hos herr Frisk, började hjertats ånyo utkräfva sina. Åter smattrade de bastanta kyssarne, och herr Frisks väldiga basröst tillhviskade den öfversälla Anna de mest superlativa kärleks-adjektiver, alla tillhörande hans favoritsubstantivum „gris.“ Slutligen blef „stugan“ — här representerad af uniformen — tit. Frisk „för trång.“ Jag hörde honom flåsande och pustande af „kärleksqval“ befria sig från densamma, och inom några minuter tillkännagaf ett ljud, på hvilket den uppmärksamme åhöraren ej gerna kan misstaga sig, att de båda älskande lyckligt hunnit i hamn.

Fram på natten vaknade Frisk och klagade öfver en olidlig törst. Men äfven för detta visste den uppmärksamma Anna råd. Hon steg upp och trefvade omkring på bordet, tilldess hon slutligen fick tag i mig. Triumferande räckte hon mig åt sin älskare, som omfattade mig med sin grofva hand och med passion

ryckte mig till sina mustaschbeprydda läppar. Hvilka
ıfgrundsqval led jag ej under dessa rysliga ögonblick!
Jag, som ännu i går smekts af en ung och skön flickas
händer, som med mitt blod fått fukta hennes svällande
rosenläppar, jag nödgades nu tåla en simpel artillerists
tobaksdoftande kyssar, jag måste tigande underkasta
mig hans karesser... o, jag höll på att spricka af
harm. Och slutligen, sedan den otacksamme tillfreds-
tällt sin djuriska passion, släppte han mig föraktligt
på golfvet och gaf mig en knuff, så att jag rullade
ångt bort i kakelugnsvrån. Der låg jag och hörde hur
let såta paret ånyo började sin kärlekslek.

Då det dagades, gjorde sig den tappre Martissonen
edo till reträtt. Just som han ämnade anträda åter-
åget, föllo hans sömniga blickar på mig.

— Ah, sade han, den der kan just komma mig
ill pass på morgonqvisten. Anna lilla, min socker-
gris, vill du skänka mig Olle?

Den nidingen kallade mig *Olle!*

Att hans fråga besvarades jakande, torde vara
öfverflödigt att nämna. Han stack mig således i fickan
och marscherade sina färde, efter att först med en
smallande kyss hafva tagit farväl af sin sköna.

Hvart bar det väl nu af?

Säkert gissar du detta, min käre läsare. Hvart
skulle det väl bära af, om icke direkte till krogen?

Här blef jag, mot goda ord och kontant betalning,
åter påfylld. Men o, hvilken känsla! För första gån-
gen i mitt lif genomströmmades jag af „den svenska

nektarn", eller med andra ord af äkta veritabelt fullgradigt bränvin.

I triumf fördes jag derpå af min nye egare hem till kasernen.

4.

Kasernlifvet är sig väl så der temligen likt öfverallt. Öfverflödigt vore således att skildra lefvernet inom den kasern, som hade äran att räkna den värde titulus Frisk bland sina innebyggare. Så mycket vare emellertid sagdt, att här understundom gick rätt muntert till, hvarvid herr Frisk vanligen fungerade såsom rumormästare och i denna egenskap gjorde all heder åt sitt namn.

En händelse måste jag emellertid serskildt omnämna, enär densamma utöfvade ett direkt inflytande på mitt öde.

En Söndagseftermiddag hade man „fremmande" i kasernen. Åtskilliga *damer* voro inbjudna, och man roade sig med allahanda lekar, hvarvid mustiga infall och qvickheter ej sparades. Min egare — ifall jag kunde kalla honom så nu, sedan jag blifvit en slags allmänning bland kamraterna — förde som vanligt ordet. Såsom en äkta riddare „utan fruktan och tadel" höfves, egnade tit. Frisk sin uppmärksamhet lika åt samtliga damerna. Ett undantag härifrån utgjorde en bastant ungmö — hr. Frisk hade, såsom vi sett, en serdeles förkärlek för bastanta flickor — som af de andra kallades „tjocka Marie" och hvilken hr. Frisk synnerligen

utmärkte. Den otacksamme! hade han redan glömt sin trogna Anna, eller hade han under sin tjenstetid blifvit öfvertygad om „reservens“ oumbärlighet och gagn? Vi våga ej afgöra detta, men hvad vi veta är att Frisk, såsom ofvan nämndes, visade sig ytterst artig och uppmärksam mot „tjocka Marie“, som också belönade honom med sina ljufvaste småleenden. Marie bodde tillsammans med en annan flicka i ett litet rum uti en af de der, i närheten af kasernen, på „samhällets höjder“ belägna gränderna, dem vi nobla „lejon“ endast känna par renommée, kan tänka! Sällan eller aldrig fattades Marie och hennes contubernalska vid Söndags-soiréerna i kasernen, och lika litet slog det någonsin fel, att den fintlige Frisk förstod att bereda sig tillfälle att konvojera damerna hem. Så ock i afton.

Men, likasom Frithiof yttrar till sin vän Björn: „ej går jag ensam, mitt svärd följer med“, så tänkte äfven Frisk: „ej går jag ensam, min Olle följer med.“ Den filurn hade, vid sitt sednaste besök hos Anna, af denna i present erhållit en butelj punsch, som till hälften genast delades med kamraterna, hvaremot den andra hälften anförtroddes åt mig, för att förvaras till något riktigt högtidligt tillfälle.

Detta högtidliga tillfälle var just nu kommet. Frisk hade nemligen som vanligt erbjudit sig att följa Marie och hennes kamrat hem samt af den förra, för första gången efter deras bekantskap, erhållit löfte att få följa med upp och „se på hennes kammare.“ En så lyckosam händelse måste naturligtvis firas på ett extraordi-

närt sätt, och det var derföre som jag fick göra sällskap.

Sedan de båda flickorna och deras kavaljerer — Frisk och jag — uppkommit i rummet, visade Maries kamrat den goda takten att draga sig tillbaka och för en stund lemna det älskande paret ensamt. Jag fick nu åter skåda en af dessa ömma scener, vid hvilka gemenligen inga vittnen — på sin höjd stumma, sådana som jag — gerna äro sedda. Vår vän Frisks triumf var fullständig, och ehuru den varit i flera hänseenden lättköpt, inverkade detta dock ingalunda menligt på hans segerfröjd.

Maries kamrat inkallades åter, jag placerades på bordet, hushållets enda glas framsattes och resten af mitt innehåll serverades deri. Det lilla sällskapet tömde under skämt och glam „allmänningen“ och råkade slutligen i ett så upprymdt tillstånd, att ingen kan veta hur leken kunnat sluta, om ej Frisk just i grefvens tid erinrat sig att timman vore inne, då han måste återvända till kasernen. Han tog ett ömt farväl af sina värdinnor och gick, men — den tiofallt otacksamme! — lemnade mig qvar. Några dagar sednare hörde jag Marie i ingenting mindre än välvilliga ordalag med sin kamrat tala om Frisk, i det hon tillade honom de mest valda epitheter ur sitt rikhaltiga förråd. Hvad som så uppretat henne mot den ridderlige krigaren, förstår jag ej; jag vet blott, att då Frisk nästa gång kom på visit, blef han helt sonika utkörd och tillsagd att aldrig mer komma för den skönas ögon. Jag har sedan dess icke återsett honom.

5.

Bortglömd och föraktad stod jag under hela resten af den långa vintern i kakelugnsvrån. Hvad jag under denna tid upplefde, var just ej af natur att tillfredsställa mina anspråk, jag, som ursprungligen varit bestämd att lefva i den finare societén. Den societé, som uppträdde här, var deremot ganska „blandad“; de scener, hvilka uppfördes i denna lilla aflägsna vrå af den stora verldstheatern, voro temligen enahanda, ehuru jag visst ej kan neka att *en* omvexling förefanns, nemligen i afseende på de uppträdande personerna. I detta fall hade jag alldeles inga skäl att klaga öfver enformighet, — snarare tvertom. En och annan gång hände det tillochmed att någon medlem af den fina verlden förirrade sig ända upp på dessa samhällets höjder, ja en tidig morgonstund såg jag en skymt af sjelfvaste min — — —, men tyst, tyst, gamle gosse! ingen indiskretion!

Så vidt man vet, har det alltsedan verldens skapelse varit vanligt att då vintern aftroppat, våren så småningom infunnit sig. Så skedde äfven nu, och jag inser sannerligen icke hvarför något undantag denna gång skulle egt rum. Löfven började efterhand visa sig i Trädgårdsföreningen och alléerna; innanfönstren lades i sommarqvarter; fruar, mamseller och jungfrur uppträdde i schalar och parasoletter; lustturerna till Lerje sattes åter i fart; balerna i Bloms salong inställdes för sejouren — allt fick med ett ord ett annat utseende.

I den anspråkslösa kammare, der jag tillbragt största delen af den långa, nyss förflutna vintern, anställdes en fullkomlig revolution. Fönstren ställdes på vid gafvel, de få möblerna kastades om hvarandra, golfvet skurades, väggar och tak putsades och fejades, säng- och gångkläder piskades och vädrades. Under allt detta stök blef äfven jag framdragen ur mitt dystra gömställe och befriad från det tjocka lager af damm, som småningom tagit plats på min blanka yta.

Det var en Söndagsmorgon. Den tjocka Marie och hennes kamrat hade i daggryningen gått ut på promenad, åtföljda af sina uppvaktande kavaljerer, och återvände, förande med sig ett litet förråd unga björkqvistar med knoppande löf. Dessa späda plantor skulle nu ställas i vatten, och *jag* blef den lycklige, i hvars famn de skulle genomgå sin utspricknings-process. Man må ej förundra sig att jag med en känsla af djupt välbehag omfattade de unga telningarne och intog min plats i fönstret. Man ihågkomme blott det jemmerliga lif jag under vintern fört i kakelugnsvrån. Vid jemförelsen mellan då och nu kunde jag väl ej annat än finna mig belåten.

Men ödet, det hårda, omutliga ödet unnade mig ej länge ens denna lilla fröjd. Min onda genius uppträdde, denna gång i skepnaden af en skräddaregesäll, för att med ett enda slag, eller rättare med en enda knuff, för mig tillintetgöra hvarje hopp om en bättre och lyckligare framtid.

Mina båda matmödrar, hvilka, såsom redan förut

blifvit antydt, bland sin uppvaktning räknade representanter af nära nog alla yrken, erhöllo ett par dagar efter min flyttning ur kakelugnsvrån, visit af den ofvan omförmälte olycksfågeln — skräddare-gesällen. Med den liflighet i ord och åtbörder, som är denna klass af utöfvande artister egen, underhöll han sina åhörarinnor under en fjerdedels timma, sittande bredvid dem vid det öppnade fönstret. Men snart blef detta stillasittande honom odrägligt; han reste sig och i sin uppsluppenhet fattade han Marie om lifvet, för att svänga om med henne ett hvarf. Den tjocka flickan, som ej var någon väninna af dylika häftiga kroppsrörelser, stretade emot, skräddaren var envis, och under de fåfänga bemödanden han gjorde att föra henne med sig, stötte han med sin spetsiga armbåge mot de i mitt förvar anförtrodda björkqvistarne så häftigt, att jag vacklade och, efter att en sekund förgäfves hafva sökt hålla mig uppe, förlorade balansen samt störtade hufvudstupa ut genom fönstret ned på gatan. Jag föll på en sophög, som troligen undgått den vaksamma polisens uppmärksamhet, men i fallet törnade jag häftigt emot muren och sjönk med ett hjertslitande jemmerrop ned på soporna. Der låg jag nu rådbråkad, hjelplös, tillintetgjord, nackbruten, en krympling för hela min återstående lefnad. Jag undrade sjelf öfver att jag ännu kunde lefva. Men måttet af mitt lidande var icke rågadt. Jag skulle få genomgå en ytterligare grad af förnedring... Dock vidare i texten!

I flera dagar hade jag tillfälle att, undandold och

öfverhöljd af soporna, öfverlemna mig åt mina sorgliga betraktelser. Att jag tyvärr utan räddning var förlorad för den bättre societén, insåg jag nog. Men att dö här, här på en sophög! Detta syntes mig dock alltför hårdt. Hade jag emellertid kunnat ana hvad som ännu skulle hända mig, sannerligen, jag skulle ha föredragit en sådan död framför det lif, jag nu är dömd att framsläpa.

Jag hade, som sagdt, tillbragt ett par dagar på mitt plågoläger, då en förmiddag en äldre, tarfligt klädd karl gick gränden framåt. Hans blick föll af en händelse på mig, der jag framskymtade mellan soporna.

— Man ska' inte förakta något här i verlden, mumlade mannen, inte ens en söndrig butelj. Med dessa ord upplyfte han och betraktade mig.

— Stackars liten! fortfor han, i det han omfattade mig med sina svarta fingrar och närmare undersökte mitt tillstånd. Stackars liten! han har brutit halsen af sig. Nå nå, går väl an att begagna ändå.

Dermed fortsatte han sin väg, försigtigt bärande mig i handen.

Mannen bodde i Redbergslid straxt utom staden och var skomakare. Sedan han inträdt i sitt rum, på en gång hans förmak, sängkammare och verkstad, ställde han mig på sitt arbetsbord och gick bort till ett väggskåp, ur hvilket han framtog en stor, nedsölad butelj. Af dennes innehåll började han nu hälla uti mig så

mycket jag förmådde emottaga, hvarefter han med ett infernaliskt småleende betraktade mig, i det han med hånande röst sade:

— Se så der ja, min gosse! välkommen!

Efter dessa ord införde han i min stackers sönderbråkade lekamen ett instrument af träd, fullsatt med styfva, taggiga borst, hvarefter han med samma instrument började bearbeta en stöfvel, som han höll i venstra handen.

Nu insåg jag allt!

Ve! ve! ett trefallt ve!!

Jag hade blifvit förvandlad till — *blanksmörjeburk!!!*

— — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — —

Jag kan här saklöst afsluta mina sorgliga memoirer. Det är nemligen icke gerna tänkbart att jag numera, efter att i tio långa månader hafva befunnit mig i min plågoandes våld, kan blifva mera förnedrad, mera svärtad än jag redan är.

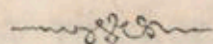
Den tafla, jag för dig, min läsare, uppdragit har varit mörk och dyster; men den har ej kunnat blifva annorlunda, då den pensel jag dervid begagnat varit doppad i mitt eget kalla och svarta hjertblod. Min tro på medlidsamhet och deltagande är rubbad, mina förhoppningar på mildhet och öfverseende tillintetgjorda; det

skall således alldeles icke förvåna mig om du, hånande min olycka, efter genomläsandet af dessa mina memoirer, utbrister: „Det märkes nog, hvilken färg han begagnat för sin teckning!“

Slut.

En Apothekare.

Skizz.

skall sändas alldeles icke finnas mig en de, blandade min djupt, efter genomläsandet af denna mitt memoarer, utbrista: „Du märker nog, hvilken färg han begagnat för mustascherna!"

Men hvad är då en Apothekare?
Är han fogel eller fisk?
Fogel? — nej — fisk? — åhnej — inte det heller. Han är någonting midt emellan, ett fristående subject i de skapade varelsernas kedja.

Hela hans lif är en kamp emot det menskliga eländet, enkannerligen menniskokroppens. Han har sitt uppehälle af och genom besagde kropp. Också må ni tro han känner i grund dess förtjenster och fel.

Han förstår sig på — det kan jag heligt försäkra — att bortföra dess osunda vätskor. Med samma lätthet som sotaren rensar en skorstenspipa, rensar han er mage, och ingjuter ny lefnadslust i ert förslappade modlösa hjerta. Ni står alltså i stor förbindelse hos denne man.

Han skaffar oss lindring tillochmed för evigt.

När vi förkyla oss eller bli kalla om fötterna, när vi duka under för bordets eller pokalens frestelser, när kärlekens sår förtära oss — alltid vet han råd.

Han skänker oss, mot en ringa gengåfva af några skillingar, ett slags vatten — ni vet — eller ock ett slags salt eller olja, eller en bit sten, som han kallar

infernalis. Visserligen kan just ingen påstå, att hans gåfvor äro välsmakande — de äro snarare bittra, sura och brännande någonstädes — men hvad betyder det — det är ett bevis på hans välvilja för oss, ty den man älskar, den agar man.

Han är en man, som icke vill lägga hyende under lasten, icke uppmuntra frosseriet eller kärleken till ens qvinliga nästa.

Man beskyller den hedersmannen för att narra i oss vissa saker efter hundar och andra djur, vissa mindre propra rötter af ett och annat — men hvad mera? Han menar väl med oss, och är rätt billig med sina läckerheter — han åtnöjer sig nemligen med några hundra procents vinst — och det kan man icke säga om.

Trofast är han. Så länge ni ännu andas, öfverger han er icke, lika litet som han sjelf öfvergifves, förrän i grafven, af en viss egendomlig odeur. Näsan, som så sällan gör oss någon tjenst, underrättar oss genast om hans närvaro, tillochmed på långt håll.

Ofta är han en personlighet med sällsamt uttryck i sina drag. Mot förmodan finnes deri dock ingenting lidande eller deltagande — nej bevars. Det talar snarare om någonting nedlåtande, någonting nonchalant, någonting beskyddande för hela menniskoslägtet.

En egenhet hos honom är hans misstänksamhet. Han misstänker nemligen alltid — kan ni väl föreställa er det — att man skämtar med honom, förmodligen emedan han varit synnerligt utsatt derför i sina dar.

I mycket är han oss andra varelser olik. Hans

verksamhet är också så helt annorlunda än vår, hans intressen så olika våra. När han plågas af dåliga tider, äro våra blomstrande. Hvad som gör hans glädje, är vår sorg. Hvad som riktar honom, störtar oss. Det han med längtan emotser, frukta vi utaf bara fan.

I sina yngre år så godt som bysatt, utvecklar han ganska sent sina intellektuella egenskaper.

Nästan i saknad af luktorgan, går han miste om många dess njutningar — men också skulle han med smak kunna intaga sin middag — på hvilket ställe som helst — —.

Man påstår, att han icke tycker om att kallas karl. Han skall nemligen vid ett tillfälle, då någon tillade honom denna benämning, hafva synbart stött aflåtit följande tillrättavisning:

„Vet hut, herre! — Jag är ingen karl, jag är apthekare.“

För min del tror jag dock icke, att detta härrör af egentlig titelsjuka. Snarare måtte hans misstänksamhet förespegla honom, att det är en skam att vara karl — hvari han kanske har rätt, efter de börja bli så sällsynta nu för tiden — eller måhända han fått detta så väl som åtskilligt annat en smula om bakfoten, och sålunda förvexlar de heterogena begreppen karl och karlakarl.

Hans lefnad sönderfaller uti trenne större afdelningar eller stadier, nemligen:

Första Stadiet: Lärlings- och pojkåren.

Lärlingsåren äro för honom en enda plåga, en enda långvarig olycka. Ingen glädje — endast mödor, stryk och snäsor. Han är under detta stadium en samhällets parias.

Hans verld är Apotheket. Utom detta sträcker sig hans erfarenhet icke längre, än att han vid förefallande budskickningar städse hör den yngste pojken i kryddboden kalla honom: plåsterlapp, mortelkung m. m.

Det kan icke falla någon in att anse honom för något mera än en tillstymmelse till menniska. Allas springgosse, far han af och an som en skyttel i en väfstol.

Det fördömda Apothekarlatinet är hans värsta onda. Han anstränger sin hjerna, men har så fasligt svårt att minnas hvad prustrot och hvita plåstret, råttlort och prinsens droppar heta på detta sköna språk.

I dessa år förekommer han gerna med den hvita, stripiga luggen hängande ner i det fräkniga ansigtet, med de små grå ögonen, rädda, frågande, uppspärrade och stirrande åt alla håll, med näsan gråtande gröngula tårar, samt med röda svullna händer.

Han viker kapslar och kuverter, inlägger piller och stöter i mortlar af diverse storlek diverse saker, handskas med lapisstänger, och anförtros försäljningen åt stadens pigor af 3 styfver pomada och 6 styfver gråsalfva — hedras någongång af provisorn att springa

efter en butelj punsch, och har slutligen ingen rast eller ro, natt eller dag.

I sömnen föresväfva honom piller och droppar af alla kulörer och de mest jättelika dimensioner — gula, gröna, blå och röda örfilar. Hans ljufvaste dröm är om Johannisbröd och lakris.

Då han om natten aldrig får vara i fred för ringklockan, hvilken ofta sättes i rörelse af skämtsamma nattvandrare, har han vant sig att gå i sömnen. Ur „fållbänken“, placerad längst fram till höger i Apotheket, som är hans sängkammare, rusar han upp, snabb som en vind, störtar inom disken, och springar idkeligen rundt omkring en receptur, hvilken står midt på golfvet, utropande med ängslig röst till kamraten, som ännu icke är sömngångare, utan sofver en högljudd sömn: „Frans, Frans — jag kan inte hitta dörren — jag kan inte hitta dörren — —!“

Ju häftigare klockan ljuder af otålighet, desto fortare ser man honom i sin lätta drägt ila — alltjemt rundt omkring samma receptur — alltjemt i förtviflan öfver att icke hitta dörren.

Troligen skulle han under hela natten vara verksam i denna roterande rörelse, derest han icke efter en halftimma väcktes af provisorns fingrar, som äro i den närmaste beröring med hans blonda lockar.

På detta sätt förflyta hans glada ynglingaår. Efter att sålunda hafva genomgått pröfningens skola, har han slutligen tillegnat sig Apothekarelatinet samt kan göra både pulfver och fluggift. Han anmäler sig nu till

examen och stiger uppför ärans trappa. Masken blir puppa, han inträder i sitt

Andra Stadium och blir provisor.

Har han förut varit i ständig rörelse, så blir han nu i stället fastnaglad vid recepturen, såvida han icke instänges i laboratoriet.

Han är nu gentleman, anlägger gerna glasögon och antar titel af Pharmaciae Candidat. Härom underrättas man af hans visitkort, dem han hvarannan Söndag kringsprider uti samhället med sådan flit, att han förärar dermed tillochmed stadens tornväktare. För öfrigt sätter han vanligen ett kort i spegelramen, sig sjelf till en stolt erinran och androm till efterrättelse.

Tvenne gånger i månaden är han fri som fogeln. Alltid äro dessa frihetsdagar tillika Söndagar.

Han gör nu sin rond. På stadens tvenne värdshus, der han är bror med första kyparne, tager han gerna sin frukost med det lilla vinet. På Schweitzeriet klappar han Mamsellen under hakan för att på detta sätt betyga henne sin beundran. I någon aktningsvärd kopparslagare-familj „slår“ han litet smått för dottern i huset, som eger en disponibel förmögenhet uti sitt fädernearf, stort 1213 R:dr 16 sk. banko jemte ett års ograverad ränta.

Det är icke utan att han gör intryck på den sköna. Hon anförtror nemligen sin „söta vän“ i granngården, att kandidaten är en bra „schangtil“ ung man. Hon

fäster sin väninnas uppmärksamhet derå, att han har en „ofantligt“ vacker ostindisk näsduk, till hälften utdragen ur fickan — att han begagnar hvita handskar och promenadkäpp.

Hans lockar, som nu något mörknat, återglänsa af stora feta droppar hårolja, och den hårdt åtknutna halsduken, indränkt med eau de Cologne, bryter till någon del den starka medikamentslukten, hvilken annars kringdoftar honom.

Fram emot kl. 3 på morgonen anländer vår kandidat hem från sin utflyggt ur boet eller rättare fängelset.

Ni må tro, mitt herrskap, att herr provisorn är en qvicker karl, fastän på sitt sätt. Han inbillar bondkaninerna, som han kallar den manliga delen af allmogen, att de fått potatissjukan och anger persiskt insectspulver såsom det verksammaste botemedlet mot denna gräsliga sjukdom.

Vid whistpartierna efter kl. 10 på aftonen uti hans rum innanför apotheket med vännerna, bodbetjenterna i nästa gård, är han synnerligen skämtsam, och gapskrattar af förnöjelse öfver deras miner, när han lyckats smyga en etherflaska under näsan på dem, eller strö de fina taggarne af en viss böna på deras händer samt sålunda framkalla en olidlig klåda.

Han raljerar gerna med sina kunder, de vackra pigorna i staden, och presenterar dem någongång en stång lakris eller litet jungfruskinn. Egentligen är det likväl husets kammarpiga, som vunnit hans hjerta, och med tillhjelp af en och annan marknadsgåfva har han eröf-

rat hennes, hvarpå man skulle kunna tillämpa skaldens omdöme:

„Det rymligt är som St. Petri kyrka,
Och alla sekter få fritt der dyrka — —“

ty åtminstone ha alla provisorerna under de sista tio åren fått rum der.

På förmiddagen ser han sömnig ut. Bondgummorna synas honom då dumma, hvarföre han „drifver“ med dem.

Han har börjat praktisera. Han botar tandvärk, finnar och allt annat ondt, som vidlåder den menskliga naturen. Hans vänner ha i detta afseende för honom stor aktning, och anlita hans medicinska insigter för en och annan ledsam åkomma, som hänger efter ungkarlslifvet. Han drar då försorg om att de få behålla densamma för hela lifvet, hvilket han dock, till deras sanna båtnad, på samma gång förkortar så mycket som möjligt.

Han afreser nu till hufvudstaden och qvardröjer der för sin apothekareexamen ett år eller så. Han gör bekantskap med Mamsellerna Widegren och Sjöhästen och blir intim med Mamsell Ekman.

Man kunde vara blind och likväl erfara — på samma sätt som man alltid erfar hans närvaro — att han aldrig är frånvarande från den hederlige La Croixs och andras lika hyggliga baler eller så kallade hundfröjder. Han låter vanligen vid så glada tillfällen springa hvad han förtjent på fabricerandet af några tusen piller samt några millioner droppar.

Med den goda ton, han förvärfvat på dessa „schangtila“ baler, är det naturligt att han blifvit en sprätt, att han numera är en fulländad man af verld, hvars öfverlägsenhet tungt återfaller på Skråköpingarne, i hvilkas societé han efter sin återkomst från hufvudstaden har blifvit upptagen. — Och i sanning — om icke återigen den välsignade näsan räddade er från misstag — skulle ni kunna taga honom för t. ex. en handelsexpedit eller något annat dito tillgjordt och löjligt ting i universum.

Emellertid är han ännu några år fastkedjad vid sin vanliga boja, recepturen, hvarunder hans i Stockholm ådragna fel och dårskaper hinna att så småningom tillbakaträngas af det sansade förnuftet.

Han närmar sig sin sista förvandling i lifvet. Puppan blir fjäril. Han inträder i sitt trefliga

Tredje Stadium såsom Kongl. Privil. Apothekare.

Han är nu en man, som icke går af för hackor. Han är en solid man — en man med anseende och vigt i det allmänna.

Han bebor sitt eget stora hus i hörnet af Storgatan och torget.

Att han nu hedras med förtroende och bekläder alla slags kommunala befattningar faller af sig sjelf. Han är ett orakel, det alla rådfråga, en beskyddare för minst trefjerdedelar af Skråköpingarne.

Han är bror med någon afskedad Öfverste-Löjtnant

och äfven med Landssektern. Helt naturligt, att han inom sig är lika god som borgmästaren — han som samtalar i förtrolig och upplysande ton med sjelfva landshöfdingen och biskopen, hvilken sednare, vid ett tillfälle litet rörd, var nära att proponera honom „tit-larnes bortläggande."

Hans hus är „charmant och bildadt." Han ser också der stadens och ortens honoratiores på middagar och soupéer — „ofantligt trefliga". — Detta har till följd, att han blir Assessor och får en stjerna eller en vase — —.

Någon skalk påstod likväl, att han endast var utnämnd till Sessor, ty as det var han förut.

Han är vanligen barnlös. Om det kommer sig af hans frus fordna yrke och öden eller utaf andra outredda naturkrafter, skall jag icke kunna säga, ty jag har aldrig varit „vän i huset" hos någon Apothekare.

Han har gerna en vacker hustru. När hans öga dårades af den intagande varelsen, var hon gouvernant. I det grefliga huset har hon tillvunnit sig mycken „air", och är derföre den afgjordt tongifvande bland stadens fruar. — „Ack hon är för söt och för superb, den gudomliga assessorskan!" —

Väl säga några — „men menniskor äro så rysligt elaka" — att hon stundom synes en smula fåfäng, tillgjord och förnäm af sig — men detta tror jag platt inte, och är detta omdöme väl en följd deraf att hon på balerna tar plats öfver majorskan och så nära landshöfdingskan som möjligt.

Detta rykte är så mycket mindre antagligt, som n så „bildad“ dam visserligen har sig bekant, att enelhet och sanning i väsende är det mest utmärkande lraget hos den *sanna* bildningen.

Stundom är hon kanhända icke alldeles så kär i in man som han i henne — utan söker balsam för itt ömma hjerta utom apotheket — och hvem kan ndra härpå? Hon kan väl ledsna emellanåt vid en ärlek, som alltid doftar medikament.

Värde läsare! Besinna bara sjelf, om ni hela ert if skulle lukta bara på ett och detsamma — — huru nformigt för det ena af edra fem sinnen — —!

Föreställ er bara, att ni alltid skulle kyssas af läppar, som ständigt smakade t. ex. rökgubbar eller luktade . ex. — krut — inte vore det så trefligt eller hur? — Alltså man bör vara billig mot sina medmenniskor — cke sannt?!

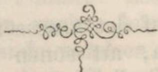
Finnas telningar af det assessorliga herrskapet, så r det Mammas vilja, att sonen i huset, „den söta ossen“, skall in vid Carlberg för att en gång få ikläda ig ett eller annat livré, hvari han kommer att se för öt ut, och tillika att förtjusa — er, mina intagande amer.

Döttrarne umgås icke gerna med andra Skråköpingsickor än dervarande fröknar. De äro i öfrigt lika talangfulla och väl uppfostrade“ damer, som deras gen aktningsvärda Mamma. Troligtvis skola de sånda utrustade snart nog förljufva ett par männers ramtida dagar.

„Den äran är för stor — — undanber mig densamma“ — kanhända tänker en och annan ung man, som icke anser att lyckan här i verlden kommer af ytlighet och yttre glans med thy åtföljande tomt hjerta — utan af ett sinne, utrustadt med håg och aktning för det stora, ädla och sanna.

På sin ålderdom flyttar Herr Assessorn och hans familj på fullt allvar ut till sin egendom i stadens närhet, och njuter der det ljufvaste lugn.

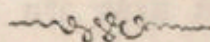
Om han visserligen i sina dagar nitälskat för allas vår helsa, så måste han likväl erkänna, att vi å vår sida hafva hederligt betalt hans piller och belönat hans omsorger.

Visor

och

smärre rimmade stumpar.

Så göra flickorna.

(Mel.: O Ægtestand o. s. v.)

Ack, lifvet är i sanning alltför kort,
För att med idel väntan slösas bort;
Nej städse, och i kärlek framför allt,
Man smida bör förr'n jernet blifvit kallt.

Men det tyvärr en gammal sanning är,
Att flickan först *så småningom* blir kär;
Se'n hon en hastig blick det hela skänkt,
Detaljerna hon går att pröfva strängt.

Först blir hon uti våra *ögon* kär,
Och se'n det vanligtvis i *munnen* är,
Hon så till *hakan* och till *näsan* går,
Och derpå kommer turen till vårt *hår*.

Så går det se'n med allt det öfriga,
Och hvart och ett sin goda tid vill ha,
Men innan så det hela hon bedömt,
Så kan det hända att *vi henne* glömt!

Mina Kjortlar.

Natur, du som tänker förr'n handla du bort,
Mig lyster att hålla en liten examen. —
Ursäkta en fråga, som ofta jag gjort;
Hvi hängde du kjortlar uppå min lekamen?

Nog borde du sett, att min eldiga själ,
Som starkt åt de manliga idrotter lutar,
Skall inklämd sig känna och pinas ihjel
I dessa eländiga, nesliga strutar.

Dem kunde du gett någon tårögd poet
Att svänga sig med i de himmelska zoner.
Han hade ej mistat sitt värde för det,
Men *jag* — jag behöfver ett par „permissioner."

Då samtalet vändes kring kulor och krut,
Jag nogsamt förnimmer min krigiska sändning,
Mekaniskt min hand efter värjan sträcks ut . . .
Och så får jag tag i — min hemväfda klädning.

Ett skeppsbrott beskrifves . . . hur skyhög och bred
En våg öfver redlösa fartyget spolar . . .
Der lifvet det gäller . . . jag vill vara med . . .
Men ack, parodi! — tänk en sjöman i kjolar!

För resor jag vurmat se'n barndomens tid . . .
En landsväg tycks vara för alla gemensam . . .

Paris vill jag skåda, Neapel, Madrid . . .
Men kjortlar! — för er får jag ej resa ensam.

Om brunn eller bad jag behöfver ett år,
Af gikten handterad, som peppar i mortel,
Om gul- eller tvin- eller lungsot jag får;
Så får jag bli hemma och dö i min kjortel.

Det enda, som skänker åt eder respekt,
Är pengar. O, hade jag sådana bara! . . .
Men utom det qvalet att ha denna drägt,
Jag plågas af armodets utsvultna mara.

„Vår tid är upplysningens“ höra man får
Från höger och venster, af hvarjom och enom . . .
Men lyser den — hvilket jag än ej förstår —
Så är det på *dumheter* dagen igenom.

Ty är det ej dumt, jag vill fråga enhvar,
Som skilnad på dumhet och qvickhet kan finna,
Att tro det vår Herre, som urskiljning har,
Har klokare skapat en man än en qvinna?

Nej! . . . men'ska som men'ska, fast modet en gång
Vid släpet på kjortelen fästade tvånget.
Då först må upplysningen prisas i sång,
När detta eländiga *mod* är förgånget.

Götha.

Goda Vänner.

Gudbevars för „goda Vänner“,
Heldre fiender jag har,
Åt en sådan, som jag *känner*
Har jag näfvarna till svar.
Men en vän, han ljuger, smilar
Och bedrar mig dag och natt,
Sänker giftuppfyllda pilar,
I mitt bröst, alltunder skratt!

Under varma vänskapseder
Röfvar han mitt hjertas frid.
Leende, han med min heder
Leker; — tröttnar ej dervid!
Sedan han min lycka mördat
Och förmörkat lifvets stig,
Sedan han min glädje skördat,
Öppet han begabbar mig.

Gudbevars för „goda vänner“
Endast ormar äro de!
Och mitt blod så sjudhett bränner
När en sådan jag får se!
O! Om jag en Titan vore,
Gaf ett slag jag med min hand,
Att de ned till afgrund fore
Uti outsläcklig brand!

Den badande flickan.

Jag ensam utgick i en aftonstund,
Då rosendoft låg öfver skog och lund
Och aftonrodnaden i vester satt,
Ett förebud till herrlig sommarnatt.

Då kom jag ned till stranden utaf sjön,
Jag satte mig uppå en tufva grön;
Ett tak af lindar, som der hvälfde sig,
För allas ögon undanskymde mig.

Men genom löfven i en hast jag såg
En flicka, badande i insjöns våg,
Omfladdrad utaf gracers lätta tropp —
Än sänkte hon sig ner, än stod hon opp.

O, hvilken syn! Ej gudar skådat än
En skönare, mer retande än den!
En fin gestalt, af idel rosor väfd,
En fyllig barm, af tveksam längtan häfd.

Och hvilken tanke! Tänka, att blott jag
Sett dessa friska, blomstrande behag!
Jag rusig, svindlande mot henne lopp —
Då slog sitt öga hon emot mig opp.

En blick af oskuld, bedjande och hög,
Ur hennes blåa öga mot mig flög —

Mitt rus försvann; jag endast *engeln* såg
Och icke *qvinnan*, som uppvärmt min håg!

Jag bort mig vände, utaf vördnad stum.
En helig blygsel i mitt bröst tog rum, —
De flyktade minuter eller par;
Ett sakta „tack!“ — och hon försvunnen var.

O flicka! Om du öfverraskas så,
Sänd då en blick utur ditt öga blå;
Ty — större välde ingen konung fått,
Än oskuldsblicken ur ett öga blått!

Insigt och Utsigt.

Mången med *insigt* i åtskillig sak
Och som är lärd öfverdrifvet,
Dränker sig ofta i närmaste vak
Af brist på *utsigt* i lifvet,
Ty de orden äro skilda ting,
Det se vi dagligt på jordens ring.

Ifrån mitt fönster jag *utsigt* har
Uppå palatset derborta,
Den ägarn är säkert en lycklig karl,
Så tror jag . . . men kommer till korta,

Ty om jag endast en *insigt* gör,
Så ser jag bekymmer derinnanför.

Om jag engång nog med *insigt* har,
Att jag ej kan hyran betala;
Jag genast en annan våning tar,
Ty — rummen voro så skrala.
I nya boningar innan kort
Tar samma orsak min *utsigt* bort!

Och har jag *utsigt* att få en mö
Med några tusen riksdaler,
Jag måste på henne pengar strö
Uppå spektakler och baler.
Och kanske kostar det ännu mer
Att göra en *insigt* — eller fler! —

Men björnarne, som ha *insigt* nog
Att vilja ha' sina pengar,
Se'n länge och väl jag dem bedrog,
Nu börja bestå mig slängar,
Och snart på gäldstu'n jag, arma fan,
Har sämsta *utsigt* i hela sta'n.

För Frågvisa.

Julie var danad af behagen
Och Thirsis hela hjerta brann;
De redan länge sett hvarann',
Men först allena hårom dagen.
Vår Thirsis, huru gjorde han
Förrän han sig förklara vågar?
Månn' tro han eftersinnat väl,
Om den har sina goda skäl,
Som inte alltför mycket frågar?

Han faller för sin sköna neder,
Och stapplar fram med bruten röst:
„Skänk mig ett ord till lön och tröst,
O du, Julie, som jag tillbeder!
Har du ett obevekligt bröst?“ —
Hon tiger, ögat endast lågar;
Ty könet — som man känner väl —
Har ofta sina goda skäl
Att inte svara den som frågar.

Hvad ungdomen är lätt bedragen!
Vår Thirsis allt förloradt ger
Och vrede uti tystna'n ser,
Och flyktar, darrande och slagen.
Hvad gjorde då herdinnan mer?

Mest qval en skönhet stundom plågar,
Som vill i mjugg sin nästa väl,
Fastän hon kan ha goda skäl
Att inte svara den som frågar.

En vink vår herde återkallar,
Han flyger för sin skönas fot,
Hon tar hans ömma suck emot
Och begges bröst af lågor svallar. —
Men hördes ingen rädslas hot?
Hur långt månn' tro att Thirsis vågar? —
Jag har ju sagt, att den gör väl,
Som gissa kan på halfva skäl
Och inte alltför mycket frågar.

Soldaten, som varit åt Danmark.

Jag minnes väl, jag, när åt Danmark jag drog,
Hur knäna de darrade, hjertat det slog:
Jag ville mig dränka —
Dock bör man ej tänka
Att det var af feghet . . . det skulle mig kränka.

Jag darrade blott för mitt „uhyre moed“,
Och tanken på hemmet upprörde mitt blod;

Jag tänkte på Greta,
Så öm, ska' ni veta,
Att efter dess make man länge får leta.

Jag tänkte, jag tänkte: „Om hon ger mig f —,
Jag störtar mig bums ner till Necken och Ran;
Ty stuga' och barna'
Och såga' och qvarna' —
Allt, allt mister jag, om en annan man tar' na'."

„Nej, se", sa' kaptenen, „hur du hänger läpp,
Och näsan är lång som en kyrkklockekläpp!
Följ du blott din fana!
Om andra vill' ha' na' —
Din fästmö — så låt dem i Guds namn få ta' na'."

Det rådet jag lydde och följde i fält
Och uppförde mig både fredligt och snällt;
Men snart blef jag skjuten,
Min hjerteblod gjuten —
Det var af en flicka, så fager om truten.

„Det såret," jag sade, „visst dödeligt är,
Ty — jag uti Stinken är dödeligt kär.
Kom, läk mig, min flicka!
Mitt hjerta vill spricka —
Jag tror du skall höra det bulta och picka."

Vi svuro att älskas i lust och i nöd,
I lifvet ej endast, men äfven i död;

Hon följa mig skulle
Hem till Kinnekulle,
Der skogarne susa och „bölgene rulle“.

Men ack, jag var dum, jag var dum med besked,
Som så glömde stuga och såg och qvarn med,
Som mera ej ömde
För Greta, men glömde
Dess barnskock, der jag låg i Danmark och drömde.

Men jag fick betala't. Snart kriget var slut
Och vi skulle draga från Danemark ut.
Så tungt uti „lifvet“
Det Stinken var blifvet
Att följa mig kunde hon ej — det är gifvet.

Men icke förty drog jag lustigt åstad
Mot hemmet, i hoppet så rasande glad.
Der såg jag min Greta
Gå modfälld och streta
Presis såsom Stinken — hvad mer vill ni veta?

„Jo, nu ser du ut“, sade jag, „stackars barn!“...
— „Tyst, tyst! kom ihåg jag har stuga och qvarn.“
— „Ja visst, kära Greta,
Men det bör du veta
Att nu jag fått orsak att gräla och träta.“

Den fröjden var dock mig ej länge förunnd,
Ty snart ifrån hinsidan af Öresund,

Från „Danemarks rige“,
Från min „smucke pige“
En liten en skickades... „Nu fik jeg tige“

Hvad tänkte hon på?

Det hände sig en vacker dag
Om *arf* man talte i ett lag.
En man, som hörde deruppå,
Begynte då att tala så:

„Det icke kommit på min lott
Att penningar jag ärfva fått,
Och vågar aldrig hoppas att
Jag uti arf skall få en skatt.

Jag utesluten är bland dem,
Som uti arf få hus och hem...
Ja, om ock Fan till döden gick,
Jag ej ens hornen ärfva fick.“

Då bad hans unga, vackra fru:
„Ack, säg ej så, min bästa du,“ —
Och honom uti handen tog —
„Du har ju redan deraf nog!“

Här faller sig en fråga klar,
Hvarpå är svårt att gifva svar:
„Hvad tänkte hon väl på, min vän,
På hornen eller penningen?“

Jägaren och hans maka,

eller

Betalt som qvitteras.

Hon. Näns du att gå från din maka?
Visar jag fåfängt behagen för dig?
Kan du ej njutningen smaka
Mera i hyddan med mig?
Han. Inom dessa murar
Tråkigt mig blir; jag vill ut — det är vår...
Mellan skogens furar
Säkert en flicka jag får.

Hon. Hör hur än vilddjuren tjuta!
Härinne tjuter blott barnet, min vän!
Låt mig i famnen dig sluta!
Lyckliggör Anna igen.
Han. Förr jag kunde glömma
Allt, då du ännu var vacker, min vän;
Men, men nu — du ömma —
Tar jag min skada igen.

Hon. Sonen i vaggan, som gråter —
Usch, hvilken låt! skall den aldrig ta slut? —
Mäktar ej han heller åter-
Hålla dig från att gå ut?

Han. Gossen — ack, min maka! —
Kan ej förmå mig att afstå der'från:
Näsa, mun och haka
Vittna han ej är min son.

Hon. Gud, hvad jag ängslas och bäfvar!
Ingen är här, som nu trösta mig kan,
Och hur jag beder och sträfvar,
Rymmer han från mig, min man.

Han. Ljufligt när jag tänker
På hvilket nöje i skogen jag får:
Rosig flicka skänker
Allt hvad hon kan och förmår.

Hon. Sitta jag skall vid min slända...
Ingen för mig gör sig mera besvär!...
Och när som da'n är till ända,
Kanske han bättre ej är.

Han. Hornen på min panna
Plågat mig grymt; men se, nu är det slut.
Känn detsamma, Anna!
Lycka till! Nu går jag ut.

Hvad är underverk?

„Säg mig," spörjer lilla Anna,
„Hvad är *underverk*, min mor?
Är det att i sängen stanna
Med en karl, se'n man blir stor?"

„Usch, mitt barn," utbrister mamma,
„Tala aldrig mera så!
Underverk, det är detsamma,
Som man ej förstår sig på."

„Söta mamma, ack, förlåt mig
Att jag det ej tror uppå." —
„Tyst, mamsell, då!" — „Nej, tillåt mig
Att jag mig försvara må.

När jag häromdagen lekte,
Kom en ryttare så grann;
Han tog Malin, kysste, smekte . . .
Sedan följde de hvarann'.

Och de följdes åt på kammarn,
Lade sig på Malins säng . . .
Och det lät som när med hammarn
Kalle skrämma vill vår dräng.

Och jag frågade om freda'n
Malin hvad hon gjort, och — märk! —
Först hon svarte: „Intet!“ . . . sedan
Fortfor hon: „blott underverk!“

Lyckans stjerna.

(Fantasistycke.)

En yngling uti hufv'et fått
Att söka „lyckans stjerna“;
Hon skulle bringa mycket godt,
Om han fick reda på den blott —
Ty sökte han så gerna.

„Till hvilken klass,“ man fråga får,
„Kan denna stjerna höra? —
Kometa eller meteor,
Sol, måne? — på hur många år
Kan hon sitt omlopp göra?“

Allt detta är ju ej af vigt;
Och icke heller „manden“,
Som paraderar i vår dikt
Och är vår hjelte, visste slikt. —
Hör på blott hur han fann den!

Han sökte dag, han sökte natt,
Han sökte ute, inne —

Förgäfves dock, hur det var fatt; —
Han trodde det rent af besatt
Och blef så mörk i sinne.

En dag han gick vid sjöastrand
Så dyster uti hågen.
Nog suckade han djupt ibland,
När ögat spanade på land,
På himmelen och vågen.

Förgäfves — ingen stjerna fanns! —
Det led mot qvällens timma,
Då ögat plötsligen fick glans,
Och mannen sjelf blef utan sans: —
Han fick en syn förnimma!

Han såg en blixt på himlens blå, —
En lyckostjernans hägring! —
Se'n fick han se en flicka stå
I vattnet för att der sig twå; —
O, hvilken växt, hvad fägring!

Hos henne originalet han
Blef var' till den kopia
Han nyss på himlahvalfvet fann. —
Nu knäföll han, ni tror försann,
Att tacka Urania*)?

---

*) Stjernkunskapens gudinna.

Nej, nej, ni svårligt er bedrog —
Så kan man miste taga! —
Han fyndet i besittning tog;
Nu var han nöjd, nu fick han nog . . .
— Här slutar jag min saga.

Gömstället.

(Fritt efter Wieland.)

„Nadina, kom och lägg uti din kyss
Den silfverton som liknar Philomelas,
Allt medan natten lyssnar uppå dagen,
Som uti Floras armar ung ses leka.

„För dyr att slösa bort är hvarje stund;
Med vingar uppå föttren inom kort
De stunder fly, som under våra kyssar
En Quinicka vid glädjens källa njuter.

„Och när min sista suck utandats på din mund,
Hvad blir oss öfrigt uti skuggors rike?
Ack! minnet blott af hvad vi njutit hafva,
Är mer kanske, än hvad der öfrigt är.“

Så talar Damon, trycker under talet
Mot hennes svanehals sin heta panna,

Och känner, utaf kärleks arm omsluten,
Det fulla värdet af den stund som flyr.

Med blickar, hvari vemodet
I vällust smälter, blyg men hänförd dock
Utaf naturens ömma herrskarmagt,
Hon blott till hälften flyr hans varma kyssar.

Den sluga natten drar, jungfruligt blyg,
En dimma som af finsta silfverflor
För Lunas kyska sidoblickar fram;
En rosenbuske växer upp kring dem
Och osedda omfladdrar dem en skara
Af kärleksgudar och af yra löjen!

Men en af skaran, lätt och yr —
Ett löje utaf mera dristigt slägte,
Som af en grazie åt den skönste faun föddes, —
Skalkaktigt slår sig uti ro beqvämt
Uppå Nadinas dunkelbruna lockar.

Damon till slut den skälmen ser
Och vill den lilla gycklarn fånga,
Men löjet, som helt lätt på föttren var,
Sprang undan, gömde sig i kindens grop.

Af Damon äfven der förföljd,
Han tänkte så: „På läppen skall jag lyckas
Att gömma mig.“ — Det hade också skett,

Om inte jägarn varit färdig att
Med heta kyssar honom nästan qväfva!

Han slingrar sig liksom en ål
I fuktigt nät och slår med lilla vingen,
Tills mellan sakta höjda kullar
Af bländhvit snö en liten blomsterdal
Han varse blir. — Han far uppå en stege
Af band helt oförmärkt dit ned; —
Förgäfves! Munnen, som ej skänker honom ro,
I berg och dal förföljer, drifver honom
Beständigt vidare, den stackars lille!

Hvarthän, o Venus! skall han fly?
Hvar skall han hoppas komma undan?
Hur kunna slippa skammen att bli tagen?
Hvar finns en tillflykt, säker nog?

Som rådjuret, af tidigt jagthorn väckt,
Med pilsnabbt lopp, som knappast gräset böjer,
Från bergen flyr, — s'en stannar — örat sträcker —
Se'n åter flyr, af genljudet förskräckt,
Och sig till slut uti en lund förlorar,
Der lummig skog uti sin natt det gömmer:

Så skyndar löjet, andlöst utaf rädsla,
Så tyst han kan, sig i en fristad in,
Der säkert ingen jägare
Kan få den tanken att sitt rof uppsöka. —

Han tror att uti Paphos djupa lund,
Der, oupptäckt vid solsken tillochmed,
Så ofta Amor sig på stolta hämnat, —
Tror i Cytheres helgedom,
I Dädals labyrinth, ja! i Elysium
Sig icke säkrare än der han *nu* sig gömt!

Men skaran utaf kärleksgudar små,
Som liksom bin, fastän osynliga
I klasar vid Nadinas röda kinder,
Vid hennes mund, vid hennes barm sig hvilade,
Bemärkte snart sin broders ljufva fara,
Och skreko högt — *då re'n för sent det var:* —
Ack broder lilla, du är fångad!"

Passen på, flickor!

Jag är en man om treti år,
Men frieri ej väl förstår;
Dock vill jag ha en maka, — allt väl! —
Som brygga kan och baka.
Ni förstår mig väl?

Jag önskar till min kärleks lön
En flicka, som är fin och skön,
Och dertill af Gud fader
Förlänt med runda vader.

Det vigtigaste är likväl
Att flickan har en ädel själ,
Och att hon vetat gömma
Åt mannen det der ömma . . . *).

Om ni, I hulda stadens mör,
Ej vill att jag af kärlek dör,
Så på annonsen svaren
Och ej förlägna varen.

Som utanskrift ni sätta kan:
„Till den der tretiåra man,
Som vill ha sig en maka,“ — alltväl! —
„Som brygga kan och baka.“
Ni förstår mig väl?

Charad.

I tyskens språk mitt *första* fins
Och är på svenska, om jag mins,
Detsamma, endast man har fått
Från tyska ordet draga blott
Dess första bokstaf, som är *j(ott)*.

---

*) Ny strof.

När man mitt *första* ännu är,
Då är man glad och mycket kär,
Och, fruktande ej hvad som sker,
Man njuter allt hvad stunden ger
Och gapar efter ännu mer.

Mitt *andra* hvarje flicka vill
Så gerna bli, och bjuder till
På hvarje sätt sin önskan nå;
Ty se'n hon blifvit det, hon då
Hvad helst hon önskat sig, kan få.

Men om sig hinder lägga mot,
Hon ock i värsta fall vet bot;
Det är att låta älskaren
Sin vilja hemligt få, ty se'n
Hon pockar sig till önskningen.

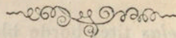
Mitt *helas* titel borde blott
Åt flickor gifvas, som förstått
Att uti tanke, verk och ord
Sin oskuld ha, — men på vår jord
Är oskulden så sällan spord.

Nu titeln ges åt mången, som
Sig minst förtjent har gjort derom. —
Fast „bättre“ flickor äfvenså
Mitt *hela* låtsa vara, så
Vi dem det icke kalla få.

Epigram.

„Ack, huru skönt och ljuft det är,
Då himlen inga barn oss gifvit,
Att se vår fosterson — ma chère —
Så rask och snäll och lydig blifvit: —
Jag rigtigt glädes åt min Per.“

Så mannen. Hustrun svarar kallt:
„Är det för mycket att han tager
I akt hvad du har bedt, befallt,
Då han — om jag mig ej bedrager —
Har dig att tacka för . . . för . . . *allt?*“

Göteborg, 1856. Tryckt hos C. F. Arwidsson.

Pris
10 sk. b:co.